

ŽUPANIJA ISTARSKA
OŠ POREČ
KARLA HUGUESA 7
52440 POREČ

**ROVINJ U REVOLUCIONARNOJ
1848. GODINI**

LUKA OTOČAN 8.a
ALEN PRODAN 8.a
MAX PERIŠA 8.a

Predmet: povijest
Mentor: Maurizio Zennaro

Poreč, 2010.g.
SADRŽAJ

Uvod.....	1
Rad na arhivskoj građi.....	1,2
Slučaj Pietra Spongia i Giuseppa Davanzo.....	2
Angelinijev izvještaj.....	3,4
Revolucija 1848.g. u Veneciji.....	4,5,6
Odjek revolucije u Rovinju.....	6,7
Zaključak.....	7
Bibliografija.....	8
Prilozi.....	
9,10,11	

Uvod

Je li dašak revolucije 1848. g. zahvatio i naš grad Poreč? Upravo je to istraživačko pitanje koje smo postavili na samom početku svojega rada. Krenuli smo u internetsku potragu i nismo otkrili gotovo ništa o događajima u revolucionarnoj 1848. g. u našem gradu ili na našem poluotoku. Nastavili smo svoju istragu pa smo posjetili školsku knjižnicu te se konzultirali s našom knjižničarkom, ali opet nismo naišli na podatke koji bi mogli zadovoljiti našu znatiželju. Nismo klonuli duhom te smo odlučili potražiti i druge knjige, stoga smo posjetili i našu gradsku knjižnicu. U obilju povijesnih knjiga koje smo prolistali, opet razočarenje jer nismo naišli na podatke koje smo priželjkivali.

Ustrajni u svojoj namjeri da otkrijemo neke podatke o revolucionarnoj 1848. g. u Istri, posjetili smo Državni arhiv u Pazinu. Ugodno smo se iznenadili pronasavši obilje povijesnih izvora koji pohranjuju dragocjene podatke o 1848. g.¹ Međutim, bogatstvo povijesnih izvora istovremeno je predstavilo prepreku u našem daljnjem istraživanju. Trebali smo se snalaziti u obilju starih spisa i pronaći one koje nam svjedoče ponešto o mogućim revolucionarnim događajima 1848. g. Zahvaljujući našem mentoru, a možda i početničkoj sreći, naišli smo na neke spise koji nam bacaju tračak svjetlosti u povezanost našega poluotoka s revolucionarnim zbivanjima 1848. g. u Europi.

Rad na arhivskoj građi

Od mnogobrojne dokumentacije *Kotarskog komesarijata u Poreču 1814.-1849.g.* koja je pohranjena pod inventarnim brojem DAPA 0026, izdvojili smo i analizirali samo nekoliko spisa. Morali smo suziti polje našeg istraživanja iz jednostavno razloga što je povijesna građa obilna, u većoj mjeri pisana na njemačkom jeziku i gotičkim pismom te stoga nama gotovo nerazumna i teško čitljiva.

Izdvojili smo samo tri spisa, pisana talijanskim jezikom i razumljivog rukopisa. Prvi dokument, datiran 20. travnja 1848. g.(prilog br.1), upućen je komesaru distrikta u Rovinju, gospodinu Giacomu Angeliniju. Šalje mu ga savjetnik vlade i

¹ Povijesni izvori sadržavaju mnoštvo različitih podataka i obuhvaćaju: spise personalne naravi, trgovački spisi, uvid u plaćanju poreza, izvještaji o sigurnosnom stanju po kotarima itd.

Cirkularni komesar gospodin Nordis. Nordis traži od komesara distrikta da uhapsi dvojicu svojih sumješšana, Pietra Spongia i Giuseppa Davanza (prilog br. 2).

Slučaj Pietra Spongia i Giuseppa Davanzo

Spomenuta je dvojka osumnjičena da na Dan sv. Marka (25. travnja) spremaju akciju skidanja austrijske zastave i dizanja talijanske revolucionarne zastave u Rovinju te da su već pripremili male revolucionarne mletačke zastavice namijenjene učenicama koje bi trebale biti upotrijebljene na gradskoj procesiji. Nordis, nadalje zapovijeda komesaru Rovinja, da uhapsi *onu dvojicu opasnih osoba*² i da se na taj način zajamči javni red i sigurnost za nadolazeći blagdan sv. Marka.

Iz Nordisovog dopisa doznajemo i neke informacije o ondašnjoj snazi čuvara javnog reda i mira. Naime, spominje se Narodna straža³, ali i Vojno zapovjedništvo⁴ sa sjedištem u Puli, kojemu se, u slučaju potrebe, komesar Rovinja može obratiti za pomoć. Nordis nastavlja i izvještava da je upravo danas (20. travnja 1848.) pokrenuto vojno pojačanje koje će biti smješteno duž čitave obale, od Pule pa sve do Pirana, s jednim jedinim ciljem: da osiguraju javni red u danima slavlje sv. Marka.

Nordis završava svoj dopis pozivajući komesara Rovinja da upotrijebi svu svoju raspoloživu energiju u ovako teškim trenucima.

Nakon dva dana (22. travnja 1848. g.) Komesar Angelini odgovara Nordisu jednim iscrpnim obrazloženjem (sedam stranica), te objašnjava razloge zašto ne namjerava uhititi spomenute sumnjivce, ali nam također otkriva i brojne druge dragocjene informacije vezane uz stanje sigurnosti, ali i druge pojedinosti u jeku revolucije 1848. g.

Istoga dana Angelini šalje i jedan kratki dopis osobi koja je nadređena i Nordisu i njemu, šefu Cirkulara Istre⁵. Kratko i jasno Angelini objašnjava zašto nije naredio uhićenje Davanza i Spongie⁶. Zbog dragocjenih informacija koje nam Angelini navodi, predstaviti ćemo u osnovnim crtama sadržaj izvještaj (prilog br.3).

² ...quei due individui pericolosi....

³ Guardia nazionale

⁴ Comando militare

⁵ Capo del Circolo d' Istria

⁶ Angelini šalje svom nadređenom i kopiju izvještaja koji je poslao Nordisu

Angelinijev izvještaj

Angelini započinje svoj izvještaj opisujući stanje sigurnosti u Rovinju. Kao osoba koja je bila zadužena za javni red i mir u Rovinju, uvjerava Nordisa, da je stanje sigurnosti više nego zadovoljavajuće. Angelini se međutim požalio na sve one osobe koje šire lažne informacije i na taj način pridonose stvaranju nepotrebne napetosti. Angelini odbacuje sve prijašnje alarmantne komentare o stanju sigurnosti, govoreći da je Rovinj pod punom i efikasnom zaštitom Narodne straže. Potvrđuje to i dobrim raspoloženjem u narodu i pozitivnim komentarima inspekcijeskog vojnog službenika koji ih je posjetio prije nekoliko dana.

Iz izvještaja također doznajemo da se u noći 25. i 26. ožujka 1848. g. u gradu Rovinju približio engleski trgovački brod. Navodno je na brodu bila veća pošiljka naoružanja⁷ koja je trebala biti namijenjena građanima Rovinja. Angelini odbacuje takve insinuacije i opet se poziva na zadovoljavajuće stanje sigurnosti u gradu.

Doduše u izvještaju se spominju dvojica mornara Domenico Pese i Antonio Albanese koje je Angelini dao uhititi od Narodne straže bez potrebe da vojska intervenira, zbog toga što su u alkoholiziranom stanju uzvikivali parole: *“Viva San Marco e la Repubblica”*⁸.

Kao čovjek zadužen za javni red i mir, Angelini pohvaljuje svoju učinkovitost i lojalnost svih društvenih staleža⁹. Doduše spominje i osobe takozvane *„liberi pensatori”*¹⁰ koji su prisutni *„i u Trstu i u Beču i drugdje”* i koji teže priključenju Italiji, ali takvih ima malo i bez sljedbenika te ne predstavljaju nikakvu opasnost, ali ipak, zbog opreznosti, ti su *„slobodni mislioci”* bili pod budnom prismotrom vlasti. Iz izvještaja nadalje doznajemo da je ondašnja vlast značajno postrojila mjere sigurnosti usred revolucionarnih zbivanja u Veneciji i unutar granica Monarhije, a tako i u Istri, povećala broj vojnika i članova Narodne straže.

Da bi opravdao svoje neuhićenje Davanza i Sponga, naš se komesar čak upušta u davanje iscrpnog, moralnog, društvenog i karakternog opisa dvojice sumnjivca.

⁷ puške (*fucilli*)

⁸ Živio Sv. Marko i Republika

⁹ u izvještaju se spominju: seljaci, mornari, umjetnici, brodograditelji, komunalni poglavari te članovi Narodne straže

¹⁰ slobodni mislioci

Iz izvještaja doznajemo da je naš komesar veoma razborit i hladnokrvne naravi. Odbio je poslušati izvršenje naredbe i postupio je po vlastitom nađenju, opravdavajući svoje postupke sljedećim riječima: „*Uhićenje spomenute dvojice bilo bi bez razloga, bilo bi nepotrebno i bez svrhe, uznemirilo bi grad, prouzrokovalo bi sumnje i nepotrebne glasine, najavilo bi jedan zločinački pothvat koji se nije desio i niti će se desiti i sve to na štetu dobrog imena i dobrog osjećaja stanovništva. Nema, budite uvjereni, Plemeniti gospodine, nema potrebe za uhićenjem, i stoga Vas molim da mi oprostite ako su me spoznaje koje ja imam o svim stvarima koje se ovdje događaju i moje staro iskustvo spriječili da izvršim Vašu naredbu*¹¹.“

Revolucija 1848. g. u Veneciji

Zabrinutost ondašnje političke vlasti za stanje sigurnosti u Istri treba staviti i shvatiti u kontekstu revolucionarnih događaja 1848. g. koji su zahvatili Veneciju, ali i druga područja i gradove bivše Mletačke Republike. Ne smijemo zapostaviti činjenicu da je obalni pojas Istre, do nedavno, bio pod vlasti Venecije. Nova vlast nije mogla, u relativnom kratkom razdoblju od pola stoljeća, prekinuti višestoljetne poslovne, rodbinske, kulturne pa i političke veze između bivših mletačkih posjeda u Istri i grada na laguni, odnosno bivšega središta političke moći. Osim toga Venecija je nakon Bečkoga kongresa također ušla u sustav velike Habsburške Monarhije te se, bez obzira na novu političku vlast, kontinuitet političkog i teritorijalnog jedinstva Venecije i provincije i dalje sačuvalo.

Htjeli smo doznati nešto više o događajima u Veneciji 1848/49. g. i možda pronaći neku povezanost s događajima u Rovinju. Konzultirali smo internetom bibliografski fond knjižnice Centra za povijesna istraživanja u Rovinju i pronašli nekolicinu knjiga¹², pisanih talijanskim jezikom, koje opisuju događaje revolucionarne 1848. g. u Veneciji. Nakon zajedničkog dogovora, naš je mentor posjetio knjižnicu Centra za povijesna istraživanja te u spomenutim knjigama

¹¹ u slobodnom prijevodu

¹² Pietro Golletto : „La vita di Daniele Manin, l'epopea veneziana 1848/49.“, San Zenone degli Ezzelini, Treviso, 1999.g.

Paul Ginsburg.: „Daniele Manin e la rivoluzione veneziana 1848/49.“, Einaudi, Torino, 2007.g.

pronašao zanimljive podatke koje smo skupa sagledali i analizirali. Odlučili smo da u osnovnim crtama predstavimo revoluciju u Veneciji 1848/49. g.

Napetosti u Veneciji su se počela manifestirati već 1846/47. g. Razlog nezadovoljstva stanovništva treba potražiti u teškom ekonomskom stanju koje je uslijedilo nakon slabih ljetina prouzrokovanih obilnim kišama i bolesti koja je u potpunosti uništila urod krumpira. Osim teške gospodarske krize 1847. g. događaj koji je također dodatno povećao napetost između mletačkih građana i austrijske vlasti predstavlja pokušaj, i u konačnici uspjeh Beča, da pod svoj nadzor stavi gradnju željezničke pruge koja je trebala povezivat Veneciju i Milano. Nadalje imenovanje novog rimskoga biskupa Pia IX.¹³ 1846. g. simbolizira novu etapu u predrevolucionarnom razdoblju, ne samo u Veneciji, nego i na čitavom teritoriju Apeninskog poluotoka. Naime, revolucionarni pokret nakon tog događaja dobiva na masovnosti, ali postaju jasni i politički ciljevi pokreta, odnosno, pokret dobiva izraženi nacionalistički i antiaustrijski smjer.

Dvije su središnje osobe Revolucije u Veneciji 1848. g.: Daniele Manin¹⁴ i Nicolo Tommaseo¹⁵ (inače naš poznanik iz udžbenika povijesti za sedme razrede)¹⁶. Spomenuti su politički lideri 18. siječnja 1848. g. uhićeni i zatočeni u mletački zatvor pod optužbom da remete javni red i mir i da svojim političkim stavovima i političkim djelovanjem značajno pridonose stvaranju napetosti i stanju nemira u narodu.

¹³Giovanni Ferretti (Senigaliji 1792. g. - Rim 1878. g.) rodio se u aristokratskoj obitelji grofa Girolama Mastai Ferrettija i Caterine Sollazzi, kao deveto dijete. Školovao se u Volterri te odlazi u Rim na studiju filozofije. Godine 1819. započinje svećenički red kao rektor sirotišta Papa Giovanni u Rimu. 1827. g. papa Lav XII. imenuje ga nadbiskupom Spoleta, a 1832. papa Grgur XVI. postavlja ga za nadbiskupa Imole.

Lipnja 1846. g. kao najmlađi pedesetčetverogodišnji kandidat, izabran je za papu, od tada pa nadalje nositi će ime Pio IX. Početak pontifikata započeo je s izrazito progresivnim promjenama (oslobodio političke zatvorenike, uveo građanski ustav, omogućio javne tjedne susrete-audijencije), zadobio je tako simpatije naroda. U predrevolucionarnom razdoblju prosvjedovao je i zaprijetio vojskom protiv politike Austrije u sjevernoj Italiji. Zbog takvih političkih stavova postao je nacionalni junak i mnogi su ga već vidjeli na čelu *risorgimenta* Međutim, s 1848. g. postaje oprezniji i umjereniji u svojim političkim istupima ogrativši se od zahtjeva revolucionara i od same revolucije. Wikipedija, 11. siječnja 2010.g., 09,30h

¹⁴ Daniele Manin (Venecija 1804.g. – Pariz 1857.g.) talijanski patriot i rodoljub. U austrijskom je zatvoru bio 1848.g. radi patriotizma te je pušten iste godine zajedno s Niccoloom Tommaseom. Kasnije nastala Republika Svetoga Marka stavila ga je za predsjednika republike. Hrabrošću i inteligencijom obranio Veneciju od pritiska za vrijeme opsade grada 1848/49.g. Prognan je iz države po povratku vladavine Austrije. Živio je u Parizu do svoje smrti. Wikipedija 4. veljače 2010. 10,00h

¹⁵ Niccolò Tommaseo (Šibenik 1802.-Firenze1874.) bio je talijanski i hrvatski lingvist, žurnalist i esejist, urednik Rječnika talijanskog jezika i Rječnika sinonima, te autor brojnih drugih djela na talijanskom i hrvatskom jeziku. U Italiji je vrlo cijenjen te brojne ulice, škole i trgovi nose njegovo ime, a u središtu Venecije se nalazi veliki spomen njemu u čast. Wikipedija, 11. siječnja 2010.g., 09,30h

¹⁶ Krešimir Erdelja Igor Stojanović: Tragom prošlosti 7, Školska knjiga, Zagreb 2007. g. str. 86.

Taj represivni čin austrijske vlasti, umjesto da oslabi predrevolucionarni pokret, dodatno ga je osnažilo i poslužio je kao katalizator za buduće događaje. Pod pritiskom i zbog prosvjeda ujedinjenog mletačkog puka, vlast je morala 18. ožujka 1848. g. osloboditi Manina i Tommasea. Od ovoga trenutka pa nadalje revolucionarni se pokret nije više zaustavio sve do konačnog sloma Revolucije 1849. g.

Odjek revolucije u Rovinju

Pitanje je međutim, je li odjek revolucije u Veneciji zahvatio i prostor Istre, pogotovo teritorije bivših mletačkih posjeda? I ako je i došlo do širenja revolucionarnih ideja, na koji su se način širile i koji je društveni sloj mogao biti nositelj revolucionarnih ideja. Po sadržaju izvještaja, koje smo predstaviti, izgleda da je dašak revolucije ipak zapuhao i nad istarskim nebom.

Naime, dvije su društvene grupacije ili slojevi bili glavni nositelji revolucionarnog zanosa u Veneciji 1848. g. i to: *arsenalotti*¹⁷ i mletački vojni obveznici koji su služili u austrijskoj vojsci. I jedni i drugi se spominju u *našim* izvještajima, dakle bilo ih je u Rovinju. Također, nakon nemilih događaju u studentskoj Padovi 8. veljače 1848. g. zatvorena su sveučilišta, a studenti su upućeni svojim domovima. Ne znamo je li bilo istarskih studenata u Padovi 1848. g. no ako ih je bilo, zasigurno su širili vijesti o zbivanjima u Padovi i Veneciji nakon povratka u svoj zavičaj.

Iz spomenute bibliografije nismo uspjeli saznati je li revolucionarna vlast, koja je u Veneciji uspostavljena 22. ožujka 1848. g., imala i plan teritorijalnog uključenja bivših mletačkih posjeda u Istri u sastav nove revolucionarne Republike Sv. Marka. Doznajemo međutim, da je revolucionarna mletačka vlada već 23. ožujka 1848. g. pripremala plan preuzimanja ratne mornarice koja je bila smještena u Puli i koja je, po riječima ondašnjih mletačkih dužnosnika i revolucionara, uglavnom sastavljena od talijanskih vojnika i pod zapovjedništvom uglavnom mletačkih zapovjednika¹⁸.

¹⁷ radnici (brodograditelji) koji su radili u poznatom mletačkom brodogradilištu Arsenal

¹⁸ Coletto, str 289, 290.

Ginsburg, str.135.

Pokušaj preuzimanja pulske ratne flote, zbog neopreznosti i slabe pripremljenosti pothvata, nije bio uspješan. Smatra se da je taj neuspjeh značajno utjecao na konačni slom revolucije jer revolucionarna vlast nije uspjela stvoriti respektabilnu vojnu snagu koja bi se mogla djelotvorno obraniti od kontrarevolucionarne austrijske vojske.

Zaključak

Austrijska vlast sredinom XIX. stoljeća u Istri, kao i u drugim dijelovima Monarhije, morala se ozbiljno suočiti s mogućnošću izbijanja revolucije. U nemirnim revolucionarnim trenucima 1848. g. povećala je mjere opreza i u Istri te je poticala i omogućavala formiranje Narodnih straža. U inventarnu knjigu *Kotarskog komesarijata u Poreču 1814.-1849.g.* uočili smo da se jedinice Narodne straže oformljuju u: Rovinju, Krku, Kopru, Balama i drugdje. Također, u istoj knjizi za 1848. g. učestaliji su izvještaji o stanju političke sigurnosti na poluotoku, što nije bilo slučaj za prethodno razdoblje.

Odjek revolucije u Veneciji nije zahvatio šire mase u Rovinju kao što nije, najvjerojatnije, zahvatio i ostale stanovnike poluotoka. Analizom Angelinijevog izvještaja, uočili smo samo pojedinačne, usamljene slučajeve, izraza nezadovoljstva. Snošljivost, razboritost i hladnokrvnost Angelinija prema mogućim sumnjivim osobama, ali i njegova drskost prema nadređenom u odbijanju izvršavanja naredbe, sigurno je pridonijela očuvanju zadovoljavajućeg mira u gradu.

Izgleda da je opasnost od mogućih revolucionarnih nemira u Rovinju u potpunosti splasnula već 1849. g. jer su redarstveno-vojne snage koje su bile smještene u Rovinju poslone u Mađarsku protiv Lajosa Kossuthe i njegovih revolucionara¹⁹.

Za stvoriti potpuniji povijesni uvid o stanju u Istri u revolucionarnom razdoblju 1848.-1849.g. trebalo bi detaljnije analizirati povijesne izvore koji su pohranjeni ne samo u pazinskom arhivu već i u drugim arhivima.

¹⁹ Rovigno d'Istria, poglavlje; XIX.-XX stoljeće, autor A. Sema, 1994. g., str 129. nakladnik Famia Ruvignisa

Bibliografija

DAPA 0026 *Kotarskog komesarijata u Poreču 1814.-1849.g.*(kutija br.3)

Pietro Golletto : „La vita di Daniele Manin, l'epopea veneziana 1848/49." , San Zenone degli Ezzelini, Treviso, 1999.g.

Paul Ginsburg.: „Daniele Manin e la rivoluzione veneziana 1848/49." , Einaudi, Torino, 2007.g.

Rovigno d'Istria, poglavlje; XIX.-XX stoljeće, autor A. Sema, 1994.g. nakladnik Famia Ruvignisa

Istarska Enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2005. g.

Istra kroz vrijeme, Centar za povijesna istraživanja, Rovinj, 2009. g.

D. Dukovski, Istra kratka povijest dugog trajanja, Društvo hrvatskih književnika, Istarski ogranak, Zagreb, 2004. g.

Krešimir Erdelja Igor Stojanović: Tragom prošlosti 7, Školska knjiga, Zagreb 2007. g. str. 86.

www.wikipedia.org.

<http://translate.google.hr/?hl=hr&tab=wT#>

Prilozi

Prilog br.1 Državni Arhiv u Pazinu, 12. prosinca 2009. (prvi list naredbe poslan od Nordisa, Angeliniju)

Copia -
No. 4

All' S. R. Signor Commisario distrettuale
Giacomo de' Angelini
in Rovigno

I rapporti pervenuti a questo Comando di Brigata, e le deposizioni fatte qui a Pola da persone arrivate da Rovigno, pongono fuori d'ogni dubbio, e spersi di già tentato da parte di Pietro Spongia, nativo da Venezia, e da Giuseppe Davanzo, Rovignese, che dicesi mentecatto, d'inalberare la bandiera rivoluzionaria italiana, e di mainare il vessillo austriaco, ed avere quegli individui apertamente dichiarato di voler compiere questo loro progetto il giorno 25 corrente, festa di S. Marco, nella quale giornata avrebbero già approntate delle piccole bandierolle, che verrebbero distribuite alla scolaresca, onde venire portate alla processione.

Sono al caso, Signor Commisario, di ordinarle, pel caso Ella non l'avesse già disposto, di fare sotto Sua propria responsabilità tosto arrestare quei due individui pericolosi, onde renderli innocui pel giorno 24 e 25 corrente, e fino a che sopra il suo rapporto all' S. R. Capitanale Presidio venisse deciso, qual destino abbiano ulteriormente a subire.

In caso l'arresto dei suddominati potesse essere congiunto con qualche resistenza da parte loro, ovvero che Ella non credesse conveniente di praticarlo mediante la guardia nazionale, vorrà Ella rivolgersi al Comando militare, ivi

1-82
54-

Mustrissimo Signore
N. S. Consig.^o di Governo Capino del Circolo d'Istria.

1/

Mi faccio dovere di rassegnare a V. S. ^{Alma} copia di un ordine venetomi da Pola dal Nob. Sig.^o T. Com.^o mpario circolare di Tordis, per l'arresto di Pietro Spongia, e di Giuseppe Davanzo, stati ioi denunziati di avere tentato d'inalberare la bandiera rivoluzionaria italiana, e di manare il nepillo Austriaco.

Denunzia falsissima fu questa, perchi nè de pi, nè altri, tentarono, e nessuno quì a Rovigno azzarderebbe nè penserebbe ad un sì enorme attentato.

2/

Per ciò ho trovato bene di non farli arrestare. Tutte le ragioni giustificative sono nella risposta odierna N.^o

Alto Nobile Signore Giovanni di Tordis
S. R. I. Commisario Circolare - in Pola!

ARHIV
U PAZINU (D)

Da qualche tempo che qui si si recorge - che qualche duno fa sinistre e false relazioni alle Autorità Politiche, e Militari, in aggravia della popolazione di Rovigno, si da farla considerare di sentimenti contrarii alla dovuta lealtà e tranquillità, e da far supporre, vi sieno infra la popolazione dei soggetti pericolosi, specialmente per la prossima festa di S.^{to} Marco. Tra le altre cose fu anche riferito al Militare tempo fa - e pensò la popolazione provvista di fucili da un Battimento Inglese, che fosse avvicinato a Rovigno la notte 25-26 Marzo; e ne venne la conseguenza di sospetti in mente delle Autorità.

Le relazioni suddette sono smontate dal fatto; poichè in Rovigno, e per il buon spirito della popolazione, e per il buono servizio della Guardia Nazionale (in cui servono anche due miei figli, ed un mio genero), non avvennero disordini, non attentati, non pericoli, non perturbazioni; anzi fu tenuto un costante contegno di pubblica tranquillità, lodato anco dall' i. r. Militare partito jeri; e da me riverente sottoscritto con vari Rapporti annunziato all' Illmo Sign. Cons.^o di Governo Capitano del Circolo; al quale già rassegnai anche i dettagli contro la riferita che Rovigno siasi provveduto di armi, ed oggi un lamento della Guardia Nazionale, per le false relazioni, che compromettono il paese.